

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2021-720

14.7.2021

If Skadeforsikring NUF

Motorvogn

Premieøkning – krav om tilbakebetaling av forsikringspremier – fal. § 3-3.

Sikredes MC-forsikring hadde en premieøkning på 96,57 % ved fornyelse av forsikringsavtalen utstedt 5.12.18 (for perioden 15.1.19–14.1.20) og en økning på 79,33 % ved fornyelse utstedt 4.12.19 (for perioden 15.1.20–14.1.21). Etter å ha kontaktet selskapet 28.1.21 med spørsmål om pris og årsak til premieøkningen, flyttet sikrede forsikringen til annet selskap f.o.m. 1.3.21. Han krevde tilbakebetalt premie for tidligere forsikringsår, idet han mente selskapet ikke ga tilstrekkelig informasjon om premieøkningene. Selskapet avviste kravet og viste til at det ved begge fornyelsene informerte om vesentlig økning i premien som følge av at sikrede hadde hatt flere skader enn det som lå til grunn for selskapets prisberegninger. Ved fornyelsen utstedt 4.12.19 hadde det i tillegg inntatt en link til selskapets internettside hvor sikrede kunne se en oversikt over sine skader. Nemndas flertall kom til at premieøkningen var varslet i samsvar med fal. § 3-3 og viste blant annet til at selskapet informerte om at økningen i premien på MCen skyldtes sikredes generelle skadestatistikk.

Saksfremstilling

Saken gjelder selskapets premieøkning på MC-forsikring og sikredes krav om tilbakebetaling av innbetalt premie for tidligere år, herunder spørsmål om selskapet har varslet i samsvar med forsikringsavtaleloven (fal.) § 3-3, 2. ledd.

Sikrede kjøpte en MC våren 2017 og tegnet forsikring i selskapet. I forsikringsavtalen, som omfattet seks forsikringsobjekter (bil-, 2 MC-, reise-, innbo- og bygningsforsikring), står det at forsikringen for den aktuelle MC (kasko og tilleggsutstyr), som var gjeldende for avtaleperioden 21.3.17 t.o.m. 14.1.18, kostet kr 5 467 pr. år. Det var beregnet 75 % bonus. Samlet årspris for hele avtalen var kr 34 162. Det var da gitt en fordelsrabatt for forsikringsproduktene i avtalen på totalt kr 5 635. Rabatten omfattet ikke innboforsikringen fordi denne hadde fastpris. I tillegg var det en rabatt på kr 3 320 for medlemskap i Huseiernes landsforbund (HL).

Selskapet utstedte 6.12.17 fornyelse av forsikringsavtalen for perioden 15.1.18 til 14.1.19. Avtalen omfattet fortsatt seks forsikringsobjekter, men den ene MC-en var byttet ut med en el-bil. Premien for den gjenværende MC-en var kr 5 940. Samlet årspris for hele avtalen var kr 49 929. Det var da gitt en fordelsrabatt for forsikringsobjektene, med unntak for innboforsikringen, på totalt kr 8 437. I tillegg var det en rabatt på kr 5 488 for HL-medlemskap.

En ny forsikringsavtale ble utstedt 6.11.18 for perioden 30.11.18–14.1.19 for kun tre objekter (MC-, reise- og innboforsikring). Reduksjonen i totalomfanget reduserte fordelsrabatten. Premien for MC-en var da kr 6 290. I tillegg kom trafikkforsikringsavgift til staten med kr 1 993 pr. år, som fra dette tidspunktet utgjorde en del av forsikringsavtalen. Premie for reiseforsikringen var kr 2 148 og fast pris for innboforsikringen kr 1 710. Samlet årspris for avtalen var kr 10 148 ekskl. TFA.

Fordelsrabatt med unntak for innboforsikringen utgjorde kr 938. I tillegg var det en rabatt på kr 126 for HL-medlemskap.

Selskapet utstedte 5.12.18 fornyelse av forsikringsavtalen for perioden 15.1.19 til 14.1.20. Det følger av denne avtalen, som omfattet de samme tre forsikringstypene (MC-, reise- og innboforsikring), at prisen for MC-forsikringen var økt til kr 12 364. I tillegg kom TFA med kr 1 993. Premie for reiseforsikring var økt til kr 4 297, mens innboforsikringen kostet kr 1 710. Samlet årspris for avtalen var kr 18 371 ekskl. TFA. Fordelsrabatten med unntak for innboforsikringen utgjorde kr 1 853. I tillegg var det en rabatt på kr 491 for HL-medlemskap. I avtalens s. 3 skrev selskapet følgende om prisøkningen:

PRISØKNING

Du har dessverre hatt flere skader enn det som ligger til grunn for våre prisberegninger. Vi har derfor sett oss nødt til å øke prisen vesentlig for den kommende avtaleperioden.

Neste fornyelse ble utstedt av selskapet 4.12.19 for perioden 15.1.20–14.1.21 med samme forsikringer. Prisen for MC-forsikringen i den nye avtalen var økt til kr 22 172. I tillegg kom TFA med kr 2 028 pr år. Prisen for reiseforsikringen var økt til kr 7 638, mens innboforsikringen kostet kr 1 710 som tidligere. Samlet årspris for avtalen var kr 31 520 ekskl. TFA. Fordelsrabatten med unntak for innboforsikringen utgjorde kr 3 313. I tillegg var det en rabatt på kr 1 059 for HL-medlemskap. I avtalens s. 3 opplyste selskapet følgende om prisøkningen:

PRISØKNING

Du har dessverre hatt flere skader enn det som ligger til grunn for våre prisberegninger. Vi har derfor sett oss nødt til å øke prisen vesentlig for den kommende avtaleperioden. Du kan se en oversikt over skadene du har hatt på Mine sider på if.no, under Mine skader: <https://minesider.if.no/web/mine-skader/>.

I forbindelse med at sikrede bestilt en ny bilforsikring, utstedte selskapet ny forsikringsavtale 15.7.20 for perioden 14.7.20–14.1.21. Dette skal ha medført at sikredes fordelsrabatt økte fra 10 % til 15 %, slik at årspremien på sikredes MC ble redusert til kr 20 941 i tillegg til TFA med kr 2 208. Forsikringsavtalen bestod nå av fire forsikringer (MC-, bil-, reise- og innboforsikring). Samlet årspris for avtalen var kr 34 886 ekskl. TFA for de to kjøretøyene. Det var gitt fordelsrabatt for forsikringsobjektene, med unntak for innboforsikringen, på totalt kr 5 855. I tillegg var det en rabatt på kr 1 715 for HL-medlemskap.

Fornyelsen for avtaleperioden 15.1.21 til 14.1.22 ble utstedt av selskapet 4.12.20. Denne forsikringsavtalen omfattet fire forsikringer, og prisen for MC-forsikringen var kr 21 332. TFF var på kr 2 062. I avtalen sto det bl.a. at *"Det er beregnet 75% bonus. Du har kjørt 10 år med 75% uten skade, og får ikke bonustap ved første skade."* Samlet årspris for avtalen var kr 35 753 ekskl. TFA. Det var gitt fordelsrabatt på totalt kr 6 008. I tillegg var det en rabatt på kr 1 747 for HL-medlemskap.

Selskapet skal ha registrert at sikrede tok kontakt pr. telefon 28.1.21 med spørsmål om pris, og han skal da ha blitt informert om årsak til tidligere prisøkninger på MC. Selskapet mottok så 29.1.21 en oppsigelse fra et annet forsikringsselskap vedrørende forsikringen for sikredes bil og MC med flyttdato 1.3.21.

Selskapet sendte 27.5.21 en oversikt over premieøkningen for MC-forsikringen fra tegning i 2017 og frem til annullasjonen i 2021, som viste følgende økninger i premien uten TFA:

-	Premie fra 21.3.17: kr 5 467		
-	Premie fra 15.1.18: kr 5 940	økning:	kr 473 (8,65 %) -fornyelse
-	Premie fra 6.11.18: kr 6 290	økning:	kr 350 (5,89 %) - endring
-	Premie fra 15.1.19: kr 12 364	økning:	kr 6 074 (96,57 %) - fornyelse

- Premie fra 15.1.20: kr 22 172	økning:	kr 9 808	(79,33 %) - fornyelse
- Premie fra 14.7.20: kr 20 941	reduksjon:	kr 1 231	(-5,55 %) – endring
- Premie fra 15.1.21: kr 21 332	økning:	kr 391	(1,87 %) – fornyelse

Sikrede krever tilbakebetaling av premieøkninger for to forsikringsperioder med totalt kr 29 000 og anfører at premieøkningene var uberettiget. Han kjøpte MC'en våren 2017, betalte da kr 5 900 pr. år for full kasko med noe ekstra utstyr og hadde 75 % bonus på tredje året i januar 2021. Han påpeker at han skiftet til annet selskap i 2021 da han oppdaget prisøkningen. Han viser til at de hadde stolt på at premien holdt seg på stø kurs. De bruker iPhone, ikke PC, og har derfor ikke regneark med oversikter. De er to som betaler regninger fra flere konti, at de har mange regninger, og fikk sjokk da de så prisen for MC-forsikringen en dag de logget inn for å se på noe på selskapet nettside. Selskapet skal da ha forklart at prisene hadde gått opp grunnet flere skadetilfeller. Sikrede viser til at de har reist mye og derfor har flere tilfeller enn menigmann, at bilen brant på en flyplass for ett år siden, at det har vært vannskader, og at den gamle bilen hadde to tilfeller, men at han ikke var sjåfør noen av gangene. Han opplyser også at det kun er han som kjører MC, og at både den aktuelle MC og den forrige er uten skadetilfeller, slik at MC-forsikringen ikke har vært brukt, og at han derfor ikke har tenkt på denne forsikringen. Sikrede opplyser at han ville flyttet forsikringen umiddelbart om han hadde sett denne abnorme prisøkningen for to kalenderår siden. Sikrede påpeker at den såkalte informasjonen selskapet har gitt om prisøkning ikke har nådd fram til dem, at han antar selskapet har en baktanke med sin fremgangsmåte, og han mener slike prisøkninger skulle ha startet på høyst 10-20 %.

Selskapet avviser krav om tilbakeføring av premie og anfører at årsaken til tidligere prisøkninger på MC er flere skader enn gjennomsnittet. Sikrede ble informert om prisøkningen både ved fornyelsen for 2019 og 2020 på s. 3 i avtalene. Sikrede må selv gjøre seg kjent med egen forsikringsavtale, og kundene mottar en sms og/eller e-post ved fornyelse, hvor det informeres om at dokumenter er tilgjengelig på "Mine sider". Kundens skader finnes samme sted. Selskapet opplyser at sikrede siden 2013 har meldt inn flere skader hvert eneste år, med unntak av i 2014. I 2017 var det innmeldte seks skadesaker, og skadene siden 2013 utgjør kr 273 311. Siden sikrede hadde hatt en rekke skader, ble premien økt for å stå i forhold til den risikoen selskapet hadde ansvaret for. Selskapet påpeker at en for lav premie vil komme i strid med forsikringsvirksomhetslovens regelverk som skal verne forsikringskollektivet. En oversikt vedlagt selskapets klagesvar viser at det var meldt følgende skader til selskapet:

2013: 1 sak:	1 reise (ansvar) og 1 ansvar/rettshjelp
2014: 0 saker	
2015: 3 saker:	3 reise (1 avbestilling og 2 forsinkelser)
2016: 3 saker:	2 eiendom (1 vann og 1 annen skade) og 1 reise (sykdom/ulykke)
2017: 6 saker:	4 eiendom (1 iPhone, 2 vann, 1 vindu/glass), 1 motor og 1 reise (avbestilling)
2018: 5 saker:	1 motor, 2 eiendom (vann og TV), 1 ansvar/rettshjelp, 1 reise (avbestilling)
2019: 2 saker:	2 reise (forsinkelse og eiendeler)
2020: 4 saker:	3 eiendom (brann/teknisk, 2 annen skade/IMAC) og 1 reise

Selskapet viser til at fal. § 3-3 ikke sier noe om de endringer selskapet kan foreta i forhold til premie, og at risikovurdering og premiefastsettelse er underlagt kontroll av Finanstilsynet. Formålet med varselbestemmelsen i fal. § 3-3, 2. ledd, er at kunder skal kunne sammenligne den nye og økte prisen med pris hos andre forsikringsaktører, og eventuelt bytte forsikringsselskap. I bestemmelsen står det at selskapet skal *"gi forsikringstakeren de nye vilkårene med en redegjørelse for de endringer som er gjort"*, og det fremgår av Ot.prp.nr.29 (2004–2005) Om lov om endringer i lov 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler mv. (automatisk fornyelse og flytting

av forsikringer mv.) s. 34 at *"Dersom fornyelsen av en eksisterende avtale samtidig innebærer et større eller mindre innslag av endringer, skal kunden også informeres om dette"*. Lovens ordlyd og forarbeidene viser ifølge selskapet at det ikke kreves at det informeres om de bakenforliggende variabler for prisøkningen.

Selskapet viser til at sikrede ikke hadde innvendinger til prisendringen gitt i desember 2018 og betalte i samsvar med betalingsplanen hele dette forsikringsåret. Selskapet viser også til at sikrede i betalingsplaner av 5.12.18 og 4.12.19 ble gitt informasjon om hvilken pris de ulike forsikringsproduktene hadde hatt forrige år og ville få for kommende år samt endring for totalpris. Selskapet mener denne informasjonen var i tråd med forskrift av 3. mai 2017 nr. 469 om forsikringselskapers opplysningsplikt for avtaler om annen forsikring enn livsforsikring § 2.

Selskapet hevder sikrede har fått den informasjon og oversikt som nemnda krever i sin avgjørelse i FinKN 2021-510. Det mener sikrede selv bør kjenne egen skadehistorikk, jf. FinKN 2014-105, men viser til at det likevel ved fornyelsen i 2019 ga sikrede en oversikt over denne i en lenke vedlagt informasjon om prisøkning. Selskapet påpeker at det fremgår av betalingsplanene at skadebildet har utløst premieøkning for reiseforsikring og for kjøretøy, slik at det fremkommer at det er antallet skader/skadeutbetalinger på enkelte av de forsikrede produkter som har funnet sted over flere år, som er årsaken til prisøkningen for disse produktene. Selskapet mener sikrede derfor er gjort kjent med den økonomiske konsekvensen skadehistorikken over tid har fått for pris på forsikringen, jf. FinKN 2014-105 og 2021-510. Selskapet mener også det fremgår klart for sikrede hvilke produkter som har fått høyere pris, slik at sikrede kunne henvendt seg til andre forsikringsaktører med spørsmål om pris på de konkrete produktene.

Selskapet er enig med mindretallet i FinKN 2021-510 i at ovennevnte forskrift uttømmende må regulere selskapets informasjonsplikt knyttet til selve prisendringen, og at de bakenforliggende variablene, herunder skadehistorikkens betydning for pris, er en del av premiefastsettelsen som ligger utenfor nemndas mandat å vurdere.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om sikrede kan kreve tilbakebetalt premie for sin MC-forsikring for tidligere forsikringsår fordi premien har vært for høy.

Finansklagenemnda Skades flertall, Trine-Lise Wilhemsen og Trine Vøien, bemerker:

Flertallet mener selskapet må gis medhold.

Selskapet utstedte 5.12.18 fornyelse av forsikringsavtale for perioden 15.1.19 til 14.1.20 og 4.12.19 for avtaleperioden 15.1.20–14.1.21. Nemnda forstår sikrede slik at det er premieøkningen for MC-forsikringen som fant sted ved disse to fornyelsene sikrede klager over.

Finansklagenemnda har ikke grunnlag for å vurdere selskapets premieberegning eller premiestruktur, jf. FinKN 2020-86 og 2021-510. I saker som gjelder premieøkning, vil derfor Finansklagenemndas overprøving normalt være begrenset til spørsmål om selskapet har overholdt varslingsplikten i fal. § 3-3 annet ledd:

Vil selskapet endre forsikringsavtalen i forbindelse med fornyelse, skal det sammen med premievarslet for den nye forsikringsperioden gi forsikringstakeren de nye vilkårene med en redegjørelse for de endringer som er gjort. En endring som det ikke er redegjort for på denne måten, kan selskapet ikke påberope.

Det følger av bestemmelsen at dersom selskapet vil endre forsikringsavtalen i forbindelse med fornyelse, skal det sammen med premievarslet for den nye forsikringsperioden gi forsikringstakeren de nye vilkårene med en redegjørelse for de endringer som er gjort.

Nemndspraksis har lagt til grunn at varslingsbestemmelsen også gjelder ved vesentlige premieøkninger, jf. FinKN 2013-173.

Nemnda forstår selskapet slik at det ikke bestrider at de aktuelle premieøkningene er "vesentlig". Spørsmålet er derfor om de er varslet på en tilstrekkelig måte. Bestemmelsen sier at det skal gis "en redegjørelse for de endringer som er gjort". Hensynet bak varslingsreglene i fal. § 3-3 er at forsikringstakeren skal gis mulighet til å vurdere om det er aktuelt å undersøke alternative forsikringsmuligheter, jf. FinKN 2018-774. Dette betyr at han trenger informasjon om premieøkningen for det enkelte produkt og begrunnelsen for denne premieøkningen slik at han kan vurdere om han vil undersøke alternative forsikringsmuligheter for dette produktet. I vår sak er derfor spørsmålet om han fikk tilstrekkelig informasjon om endringen i premien for MCen.

Ut fra den fremlagte informasjonen økte prisen for sikredes MC-forsikring ved fornyelsen gjeldende for avtaleperioden f.o.m. 15.1.19 med 96,57 %, som beløpsmessig utgjorde kr 6 074. Ved fornyelsen gjeldende for perioden f.o.m. 15.1.20 økte den med 79,33 % og kr 9 808. Det fremgår derfor hvilken del av sikredes totale premieøkning som er knyttet til det produktet han klager på.

Det følger av foreliggende opplysninger at selskapet i forbindelse med fornyelsen f.o.m. 15.1.19 redegjorde for endringen ved å opplyse om følgende i forsikringsavtalens s. 3 under forsikringsbevisets "Prisoversikt" og "Prisøkning":

Du har dessverre hatt flere skader enn det som ligger til grunn for våre prisberegninger. Vi har derfor sett oss nødt til å øke prisen vesentlig for den kommende avtaleperioden.

Ved neste fornyelse fra 15.1.20 ble det på samme sted i avtalen som ved forrige fornyelse opplyst følgende vedrørende premieøkningen:

Du har dessverre hatt flere skader enn det som ligger til grunn for våre prisberegninger. Vi har derfor sett oss nødt til å øke prisen vesentlig for den kommende avtaleperioden. Du kan se en oversikt over skadene du har hatt på Mine sider på if.no, under Mine skader: <https://minesider.if.no/web/mine-skader/>.

Selskapet opplyser videre at kundene ved hver fornyelser mottar en sms og/eller e-post hvor det informeres om at dokumenter er tilgjengelig på "Mine sider", som også inneholder kundens skadehistorikk. Flertallet forstår den fremlagte skadeoversikten og sikredes opplysninger slik at det ikke har vært skader på MCen. Det fremgår da av selskapets opplysninger at økningen i premien på MCen må skyldes sikredes generelle skadestatistikk. Sikrede har videre tilstrekkelig informasjon til å regne ut forholdet mellom innbetalt premie og utbetalte skader på hvert produkt. Flertallet mener derfor sikrede har fått tilstrekkelig informasjon til å vurdere alternative pristilbud. For MCen vil det være tale om å sammenligne selskapets pris for det enkelte år med et pristilbud fra annet selskap basert på null skader og isolert plassering av denne forsikringen, dvs. uten fordelsrabatt. Med dette synes formålet med informasjonsplikten å være oppfylt. Fal. § 3-3 stiller ingen krav til formen på den informasjonen som gis.

Selskapet må da kunne påberope seg premieforhøyelsen og har ingen plikt til å refundere denne.

Nemndas mindretall, Hege Sundby, bemerker:

Mindretallet deler ikke flertallets syn i denne saken.

Mindretallet er av den oppfatning at selskapet ikke har varslet sin prisøkning på tilfredsstillende måte i henhold til fal. § 3-3, 2. ledd.

I tidligere nemndspraksis har man lagt til grunn at det ved vesentlige premieøkninger, slik det er i denne saken, kreves at selskapet gir en redegjørelse med begrunnelse for økningen.

Mindretallet mener det ikke er nok, slik selskapet har gjort, å vise til at sikrede på "Mine sider" kunne få oversikt over egne skadesaker, samt å opplyse om at økningen var grunnet flere skader enn det som lå til grunn for selskapets prisberegninger.

Det synes ikke der å fremgå om de varslede premieøkningene i 2018 og 2019 var utløst av antallet skader pr. produkt eller pr. år, eller de totale skadeutbetalingene. For at sikrede skulle få vurdert sine alternative forsikringsmuligheter andre steder, ville det etter mindretallets oppfatning vært hensiktsmessig og nødvendig med en mer detaljert redegjørelse enn den som er gitt. Mindretallet peker særlig på det forhold at det ikke hadde vært noen skadetilfeller knyttet til sikredes MC-forsikring i den aktuelle perioden. Til tross for dette økte altså denne delen av forsikringen med vesentlige 96 og 79 %.

Etter dette mener mindretallet at sikrede må få medhold i klagen.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).